

2012 Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 29, s.42-58

**EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE GÖREV YAPAN ÖĞRETİM ELEMANLARININ
SINIF YÖNETİMİ İLE İLGİLİ DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ***

Filiz ÇETİN¹

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı; Eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi ile ilgili davranışlarının incelenmesidir. Bu bağlamda öğretim elemanı ve öğrenci görüşler arasında farklılıklar olup olmadığı, görüşlerin bazı kişisel değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini Ankara ilinde yer alan Devlet üniversitelerinden Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi eğitim fakültelerinde görevli 440 öğretim elemanı ve 3250 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Araştırma sonucunda; Öğretim elemanları, sınıf yönetimi davranışlarını “her zaman” yaptıklarını belirtirken, öğrenciler öğretim elemanlarının bu davranışları “ara sıra” yaptıklarını belirtmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, sınıf yönetimi davranışı

**EXAMINATION of THE BEHAVIORS of THE INSTRUCTORS SERVING in
EDUCATION FACULTIES with REGARDS to THE CLASSROOM
MANAGEMENT**

ABSTRACT

Main purpose of this research is to examine the behaviors of the instructors serving in education faculties with regards to the classroom management. In this context, it was tried to determine whether there was any difference between the opinions of instructors and those of the students and whether the opinions differentiated according to certain personal variables. Study area of the research consists of 3250 final year students and 440 instructors who serve in Gazi University, Ankara University and Hacettepe University which are among the state universities located in Ankara.

The results of the research; While instructors mention that they “always” display the behaviors of classroom management, students express that instructors display these behaviors “from time to time”.

Keywords: Classroom management, behaviors of classroom management

1.GİRİŞ

Küreselleşmenin, global bir yapılanmanın yaşandığı günümüzde toplumların tüm kurumlarıyla bu yapılanmanın içerisinde etkin ve güçlü bir şekilde yer alabilmeleri için, üzerlerine düşen rolleri en iyi şekilde yerine getirmeleri gerekmektedir. Bu da, gerekli niteliklerle donatılan bireylerin topluma kazandırılmasıyla mümkün olacaktır. Nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde en önemli halkayı, toplumların gelişmesi ve ilerlemesi için en

* Araştırma, Filiz ÇETİN tarafından hazırlanan doktora tezinden uyarlanmıştır.

¹ Gazi Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.Beşevler/Ankara, ficetin@gazi.edu.tr

büyük itici gücü oluşturan eğitim dolayısıyla okullar ve bu kurumlarda görevli öğretmenler oluşturmaktadır.

Ancak, bireylerin davranışlarının olumlu yönde şekillenmesi eğitim-öğretim yaşantılarını kazandıkları sınıf denilen ortamda olmaktadır.

Sınıf; öğretmen ve öğrencinin yüz yüze geldiği, eğitim hizmetlerinin üretildiği, öğretimin yapıldığı ve öğrenmenin gerçekleştiği ortak yaşantı alanlarıdır (Dönmez, 2008: 14, Aydın, 2009: 3).

Ancak sınıf içindeki yaşantıların önceden belirlenen amaçlar doğrultusunda gerçekleşmesinden öncelikle olarak öğretmen sorumludur. Bu sorumluluk öğretmenin etkili bir sınıf yönetimiyle ilgili ilke ve yöntemleri bilmesini zorunlu kılmaktadır.

Sınıfta öğrenmeye uygun bir iklimin oluşturulması, etkin bir ilişki yapısının kurulması ve geliştirilmesi sınıfın lideri olan öğretmenden beklenen temel görevler arasındadır. Sınıf bir film setine benzetilirse öğretmen, hem bu filmin yönetmeni hem de baş aktörüdür. Ancak öğretmenin sınıf denilen örgütü iyi çözümlenebilmesi geleneksel öğretmen anlayışıyla mümkün görünmemektedir. Artık öğretmenlik mesleğinin yapısında yer alan;

- Empatinin zorunlu unsur olduğu pedagojik sosyallik,
- Eğitim ve yetiştirme sürecinde yaratıcılık,
- Pedagojik gözlem,
- Duygusal istikrar,

vb. kendine özgü mesleki özelliklere son zamanlarda yapılan çalışmalarla dar düşünce kalıplarını bırakmak adı altında aşağıdaki işlevler eklenmiştir (Vassilev, 2000: 6-7);

- İletişim,
- Organizasyon,
- Yapıcılık,
- Bilişsel işlev,
- Proje.

İletişimsel işlev, öğretmenin öğrencilerle hemen iletişime geçme yeteneğiyle ilgilidir. Organize işlevi, eğitim faaliyetlerinin yapısını oluşturur. Bu nedenle organize işlevi öğretmenlik mesleğinin temel işlevidir. Yapıcı işlev, eğitim ve yetiştirmenin planlanması, programlanması ile ilgilidir. Bilişsel işlev hem öğretmenler hem de öğrenciler için önem taşır. Bu işlev uyarınca öğretmenler belli eğitimsel amaçları, araçları ve yöntemleri belirlerler. Öğrenciler ise mümkün olduğunca çok bilgi edinmeye çalışır. Proje işlevi, geleceğe ilişkin eğitimsel amaçları ve çalışmalarını içerir.

Görüldüğü gibi bugün öğretmenin görev ve sorumlulukları yani, rolleri değişmiş ve çeşitlenmiştir. Öğretmen artık ders veren, ders anlatan, sınav yapan ve not takdir eden bir kimse değildir. O aynı zamanda bir organizatör, bir yönetici, bir rehber, bir izleyici ve değerlendircidir (Çetin, 2003: 4).

Yukarıda belirtilen bilgiler ışığında, günümüzde göreve yeni başlayan ve başlayacak öğretmen adaylarının sınıf yönetimi konusunda daha nitelikli bilgi ve beceriye sahip olması daha çok önem kazanmıştır. Bunun nedenleri şöyle sıralanabilir (Demirtaş, 2008: 13);

- 1.Hızla ilerleyen bilim ve teknolojiye dayalı olarak öğretmenden beklenen roller değişmiştir.
- 2.Öğretmenler, mesleğe başladıkları ilk yıllarda enerji ve çabalarının çoğunu sınıfı kontrol etmeye harcamaktadırlar.
- 3.Meslekte deneyimsiz olan öğretmenlerin meslekle ilgili olarak algıladıkları en önemli sorun sınıfta disiplin sağlamadır.
- 4.Deneyimsiz öğretmenler, öğretimin kalitesi ve çocukların ihtiyaçlarındaki farklılıkları dikkate alma yerine kendilerini güvenceye almaya çalışmaktadırlar.

Etkili bir öğrenme-öğretme süreci gerçekleştirmek isteyen öğretmenlerin sahip olmaları gereken en önemli beceri, sınıflarındaki öğrencileri ve maddi kaynakları sınıfın amaçları doğrultusunda harekete geçirme, başka bir deyişle yönetme becerisidir. Sınıf yönetimi bu nedenle önemlidir ve öğretmen adaylarının sınıf yönetimine ilişkin nitelikli bilgi ve becerilerle donatılması gerekmektedir.

Sınıf yönetiminin en etkili ve kilit konumundaki ögesi, öğretmendir. Dolayısıyla etkin bir sınıf yönetimiyle ilgili olarak öğretmenler için birçok görev tanımlanmakta ve bu görevleri yerine getirmeleri beklenmektedir. Ancak, sınıf yönetimi becerilerinin öğretmenlik mesleğinin ilk yıllarında önemli bir sorun olarak ortaya çıktığı ve halen sınıf yönetimi problemlerinin öğretmenlerin işlerinde zorluk yaşadıkları problemler listesinin başında yer almaya devam ettiği bilinmektedir. Bu durum öğretmenlerin hizmet öncesinde sınıf yönetimi konusunda daha yetkin olmalarını bir zorunluluk haline getirmektedir. Hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarında benimsenen alan bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültür bilgisi olmak üzere üç yönlü yaklaşımının tümünde yetkinleşme söz konusudur. Etkili bir öğretim lideri olarak öğretmenin bu çalışmaları istenen düzeyde gerçekleştirebilmesi, sınıf yönetimi etkinlikleri konusunda bilgi sahibi olması ve bildiklerini doğru biçimde uygulayabilmesine bağlıdır. Bu nedenle öğretmen adaylarının öğrencilik yıllarında sınıf yönetimiyle ilgili yaşantıları büyük önem taşımaktadır. Öğretmen adaylarının sınıf yönetimiyle ilgili yaşantılar kazanmasında ise bir model olarak öğretim elemanlarının etkisi çok büyüktür. Ancak öğretim elemanlarının bu yöndeki yeterliliğini belirlemeye yönelik araştırma bulguları incelendiğinde öğretim elemanlarının konu ile ilgili gerekli yeterliklere istenilen düzeyde sahip olmadıkları gözlenmektedir (Açıkgöz, 2007: 182-194).

Bu nedenle her yönüyle öğretmen adaylarına model olan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi becerilerinin saptanması bu çalışmada temel problem olarak ele alınmıştır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi ile ilgili davranışlarını incelemek ve bu doğrultuda bir hizmet içi eğitim modeli geliştirmektir.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- 1.Eğitim Fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi davranışlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2.Öğretim elemanlarının sınıf yönetimi davranışları ile ilgili öğrenci görüşleri nelerdir?
- 3.Sınıf yönetimi davranışlarına ilişkin öğretim elemanlarının kendilerini, öğrencilerin öğretim elemanlarını değerlendirmelerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma yöntemi, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde *genel tarama modeli* kullanılmıştır. Araştırmanın, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine dayalı olması araştırmaya betimsel bir nitelik katmaktadır. *Tarama modellerinde*; mevcut durumlar ve şartlar aynen ortaya konmaya çalışılır. Durumlar genellikle doğal çevre içinde oluşmaktadır. Bu tür araştırmalarda değişkenlerin deneysel ve fiziki olarak ayarlanması, olayların meydana gelme yada gelmemesini kontrol diye bir durum söz konusu değildir. Gerçekte üzerinde araştırma yapılan olaylar ve davranışlar, bu çalışmalar yapılmısa bile aynı şekilde devam edecektir (Kaptan,1998, s.59,60).

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Ankara ilinde yer alan Devlet üniversitelerinden Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi eğitim fakültelerinde görevli 440 öğretim elemanı ve 3250 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Çalışma evreninin tümüne ulaşmak zor olacağından dolayı örneklem alma yoluna gidilmiştir.

Örneklemi belirlemede sistematik random örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kullanılan örnekleme yöntemine bağlı olarak belirlenen üniversitelerin eğitim fakültelerinde yer alan bölümler ve bu bölümlerde görevli öğretim elemanlarından 90, öğrenim gören 4.sınıf öğrencilerinden 400 kişi araştırmaya alınmıştır. Seçim esnasında öğrenci listelerine dayalı olarak bir belirlemeye gidilerek kitledeki örneklem ağırlıkları örn: cinsiyet vb. dikkate alınmıştır.

Çizelge 1'de örnekleme yer alan üniversiteler, öğretim elemanı ve öğrenci sayıları verilmektedir.

Çizelge 1 Araştırmanın Örnekleminde Yer Alan Üniversitelerde Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanı, Öğrenci Sayıları

Üniversiteler	Öğretim Elemanı		Öğrenci	
	N	%	N	%
Gazi	60	66.7	253	63.3
Ankara	13	14.4	46	11.4

Çizelge 1'in Devamı

Hacettepe	17	18.9	101	25.3
Toplam	90	100	400	100

2.4.Verilerin Toplanması ve çözümlenmesi

Araştırmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği” ile toplanmıştır. Ölçme araçları ile toplanan veriler araştırmanın genel amacı ve alt amaçları doğrultusunda bilgisayara aktarılmış, veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümler için SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

Adı geçen paket programdan yararlanılarak;

1. Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesinde; aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (ss) kullanılmıştır.
2. Görüşler arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesinde ise değişkenlerin düzeylerine göre; t testi ve varyans analizi uygulanmıştır. Görüşler arasındaki farklılıkların test edilmesinde anlamlılık düzeyi $\alpha= 0.05$ alınmıştır.

3.BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

3.1.Sınıf Yönetimi Davranışlarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Değerlendirmelerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ilk üç alt problemine dayalı olarak, öncelikle öğretim elemanlarının kendilerini, öğrencilerin öğretim elemanlarını sınıf yönetimi davranışları açısından nasıl değerlendirdikleri ve bu değerlendirmeye ilişkin görüş farklılıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sınıf düzenini sağlama konusundaki değerlendirmelerine ilişkin görüşleri çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 2 Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Sınıfın Fiziksel Düzenini Sağlama Konusunda Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin t Testi Sonuçları

GÖRÜŞLER							
Sınıfın Fiziksel Düzenini Sağlama	Grup	N	\bar{x}	Ss	SD	t	P
1.Gerektiğinde öğrenci sayısına ve sınıf yapısına uygun düzenlemeleri yapar/yaparım.	Öğren.	400	3,11	1,02	488	6,970	,000**
	Öğret. Elem.	90	3,94	1,06			

Çizelge 2'nin Devamı

2.Sınıfta ısı, gürültü, aydınlatma vb. özelliklere duyarlı olup, gerekli düzenlemelerde bulunur/bulunurum.	Öğren.	400	3,03	1,06	488	8,070	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,03	1,12			
3.Sınıfta yer alan eğitsel araçları en verimli şekilde kullanır/kullanırım.	Öğren.	400	3,34	,98	488	9,476	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,28	,82			
4.Sınıftaki her türlü fiziksel düzenlemeyi öğrencilerle birlikte yapar/yaparım.	Öğren.	400	2,83	1,13	488	9,219	,000**
	Öğret. Elem.	90	3,89	,95			
5.Sınıftaki her boş alandan öğretimsel bir amaç için yararlanır/yararlanırım.	Öğren.	400	2,60	1,09	488	5,356	,000**
	Öğret. Elem.	90	3,28	1,06			
6.Sınıfı, öğrenme etkinlikleri için en uygun şekilde düzenler/düzenlerim.	Öğren.	400	3,05	1,01	488	8,680	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,07	,96			
7.Sınıfta fiziksel ve ergonomik eksikliklerden kaynaklanan (kişisel-özel alan eksikliği, kalabalıklık vb.) istenmeyen öğrenci davranışlarına nedenine uygun tepkide bulunur/bulunurum.	Öğren.	400	3,33	,98	488	8,573	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,22	,87			
Genel Ortalama	Öğren.	400	3,04	,76	488	10,472	,000**
	Öğret. Elem.	90	3,96	,70			

(**) fark 0.01 düzeyinde anlamlıdır. $P < .01$

Çizelge 2 incelendiğinde sınıfın fiziksel düzenini sağlama konusunda öğretim elemanlarının sınıf yönetimi davranışlarına ilişkin öğrenci görüşleri ($\bar{X}=3.04$) ve öğretim elemanı görüşleri ($\bar{X}=3.96$) arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık gözlenmektedir ($t=10.472$, $p<0.05$). Başka bir deyişle öğrenciler öğretim elemanlarının sınıfın fiziksel düzenini sağlama konusundaki davranışları “ara sıra” yaptıkları konusunda görüş belirtirken öğretim elemanları “sık sık” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu konuda öğrenciler ($ss=0,76$) ve öğretim elemanları ($ss=0,70$) kendi içinde orta düzeyde görüş birliğine sahip olup farklı görüşleri paylaşmaktadırlar.

Görüş farklılıkları ile ilgili olarak tablo ayrıntılı olarak incelendiğinde, ortalama değerleri açısından sırasıyla 5. (Sınıftaki her boş alandan öğretimsel bir amaç için

yararlanır/yararlanırım.), 4. (Sınıftaki her türlü fiziksel düzenlemeyi öğrencilerle birlikte yapar/yaparım.) ve 2.sıradaki davranışların. (Sınıfta ısı, gürültü, aydınlatma vb. özelliklere duyarlı olup, gerekli düzenlemelerde bulunur/bulunurum.) sınıfın fiziksel düzenini sağlama konusunda öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri arasındaki ayrılıkları daha net yansıttığı söylenebilir.

Diğer taraftan “sınıftaki her boş alandan öğretimsel bir amaç için yararlanma” ile ilgili davranışı gösterme sıklığı gerek öğrenci ($\bar{X}=2,60$) gerek ise öğretim elemanı görüşlerinde ($\bar{X}=3,28$) “ara sıra” seçeneğinde toplanmıştır.

Bu bulgulara dayalı olarak, öğretim elemanlarının sınıfın fiziksel düzenini sağlama konusundaki davranışlarının istenilen düzeyde olmadığı söylenebilir.

3.2. Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Öğretim Yönetimi Konusunda Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin öğretim yönetimi konusundaki değerlendirmelerine ilişkin görüşleri çizelge 3’de verilmiştir.

Çizelge 3 Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Öğretim Yönetimi Konusunda Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin t Testi Sonuçları

GÖRÜŞLER							
	Grup	N	\bar{x}	Ss	SD	t	P
Öğretim Yönetimi							
	8.Dersi bir plan dahilinde sistematik bir şekilde yürütür.	Öğren.	400	3,79	,89	488	12,105
	Öğret. Elem.	90	4,72	,60			
9.Dersin amacı, işlevi ve sağlayacağı kazanımlar hakkında yönergeler verir/veririm.	Öğren.	400	3,62	,96	488	8,988	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,50	,81			
10.Ders kapsamında işlenecek konuları ve süreci açıklar/açıklarım.	Öğren.	400	3,76	,92	488	11,750	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,69	,61			
11.Ders kapsamında yararlanılacak kaynak ve materyalleri belirtir/belirtirim.	Öğren.	400	3,77	,92	488	10,144	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,64	,69			
12.Konuya ilişkin etkili sorular sorar/sorarım.	Öğren.	400	3,47	,95	488	13,047	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,58	,67			

Çizelge 3'ün Devamı

13.Uygun ipuçları vererek öğrencilerin derse katılımını sağlar/ sağlarım.	Öğren.	400	3,33	,91	488	14,938	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,60	,68			
14.Konuya ilişkin anlaşılır düzeltmeler yapar/yaparım.	Öğren.	400	3,45	,92	488	15,542	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,70	,63			
15.Öğretimin planlanmasında sosyo-kültürel farklılıkları dikkate alır/alırım.	Öğren.	400	2,74	1,07	488	8,580	,000**
	Öğret. Elem.	90	3,80	1,03			
16.Sınıfta kurallara uyulmasını sağlar/sağlarım.	Öğren.	400	3,57	,92	488	12,537	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,59	,63			
17.Sınıfta öğrenmeye uygun olumlu bir hava oluşturur/ oluştururum.	Öğren.	400	3,25	,95	488	16,516	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,60	,63			
	Öğren.	400	3,47	,63			
Genel Ortalama	Öğret. Elem.	90	4,54	,51	488	17,146	,000**

(**) fark 0.01 düzeyinde anlamlıdır. $P < .01$

Çizelge 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin, öğretim elemanlarını öğretim yönetimi konusunda değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarının $\bar{x} = 3,47$ “sık sık” şeklinde ve öğretim elemanlarının aynı konuda kendilerini değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarının $\bar{x} = 4,54$ “her zaman” şeklinde yoğunlaştığı gözlenmektedir.

Bu ortalamalar arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında $\alpha = 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu gözlenmiştir ($t = 17.146$, $p < 0.05$). Bu sonuç'tan hareketle, öğrencilerin öğretim elemanlarına oranla daha olumsuz görüş içerisinde oldukları söylenebilir. Ancak her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmesine rağmen görüşlerin aynı olumlu yönde olması öğretim elemanlarının, öğretimin yönetimi konusundaki davranışları genellikle gösterdiklerinin bir göstergesidir. Diğer taraftan bu konuda öğrenciler ($ss = 0,63$) ve öğretim elemanları ($ss = 0,51$) kendi içinde yüksek düzeyde görüş birliğine sahip olup aynı görüşleri paylaşmaktadırlar. Görüş farklılıkları ile ilgili olarak tablo ayrıntılı olarak analiz edildiğinde, ortalama değerleri açısından sırasıyla 17. (Sınıfta öğrenmeye uygun olumlu bir hava oluşturur/ oluştururum.), 15. (Öğretimin planlanmasında sosyo-kültürel farklılıkları dikkate alır/alırım.) ve 13. (Uygun ipuçları vererek öğrencilerin derse katılımını sağlar/ sağlarım.) sıradaki davranışlar öğretim

yönetimi konusunda öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri arasındaki ayrılıkları daha belirgin olarak yansıtmakta tablo genelindeki görüş skalasından farklılaşarak “kısmen” seçeneğinde yoğunlaşmaktadır. Başka bir deyişle, öğrencilerin öğretim yönetimi konusunda adı geçen maddelerin içerdiği davranışlar açısından öğretim elemanlarını istenilen düzeyde bulmadıkları söylenebilir.

3.3. Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Zaman Yönetimi Konusunda Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin zaman yönetimi konusundaki değerlendirmelerine ilişkin görüşleri çizelge 4’de verilmiştir.

Çizelge 4 Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Zaman Yönetimi Konusunda Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin t Testi Sonuçları

GÖRÜŞLER							
	Grup	N	\bar{x}	Ss	SD	t	P
Zaman Yönetimi							
18.Ders süresince zamanı iyi kullanır/kullanırım.	Öğren.	400	3,34	,89	488	8,204	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,37	,74			
19.Derse hazırlıklı girer/girerim.	Öğren.	400	3,93	,95	488	13,426	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,76	,57			
20.Derste kullanılacak araç ve gereçleri ders öncesinde kullanıma hazır hale getirir veya getirilmesini sağlar/sağlarım.	Öğren.	400	3,35	,96	488	11,224	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,48	,84			
21.Öğrencilerin dikkatlerinin dağıldığı, motivasyonlarının azaldığı anı zamanında tespit eder ve gerekli önlemleri alır/alırım.	Öğren.	400	3,14	1,01	488	15,458	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,57	,74			
22.Önemsiz konu ve ayrıntılardan kaçınır/kaçınırım.	Öğren.	400	3,04	1,03	488	10,979	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,32	,87			
	Öğren.	400	3,36	,70			
Genel Ortalama	Öğret. Elem.	90	4,50	,58	488	16,254	,000**

(**) fark 0.01 düzeyinde anlamlıdır. $P < .01$

Çizelge 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin, öğretim elemanlarını zaman yönetimi konusunda değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarının $\bar{x} = 3,36$ “ara sıra” şeklinde ve öğretim elemanlarının aynı konuda kendilerini değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarının $\bar{x} = 4,50$ “her zaman” şeklinde yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bu ortalamalar arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında $\alpha = 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = 16.254$, $p < 0.05$). İlgili bulgulara dayalı olarak, öğrencilerin konuya ilişkin beş davranışın üçünde (20, 21, 22) (Derste kullanılacak araç ve gereçleri ders öncesinde kullanıma hazır hale getirir veya getirilmesini sağlar/sağlarım.), (Öğrencilerin dikkatlerinin dağıldığı, motivasyonlarının azaldığı anı zamanında tespit eder ve gerekli önlemleri alır/alırım.), (Önemsiz konu ve ayrıntılardan kaçınır/kaçınırım.) öğretim elemanlarını kısmen yeterli buldukları kalan bir davranış 19. (Derse hazırlıklı girer/girerim.) için ise olumlu yönde görüş belirttikleri söylenebilir.

Diğer taraftan bu konuda öğrenciler ($ss = 0,70$) kendi içinde orta düzeyde görüş birliğine sahip olup farklı görüşleri paylaşırken, öğretim elemanları ($ss = 0,58$) kendi içinde yüksek düzeyde görüş birliğine sahip olup ortak görüşü paylaşmaktadırlar.

3.4. Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Konusunda Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sınıf içi ilişkileri düzenleme konusundaki değerlendirmelerine ilişkin görüşleri çizelge 5’de verilmiştir.

Çizelge 5 Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme Konusunda Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin t Testi Sonuçları

GÖRÜŞLER							
	Grup	N	\bar{x}	Ss	SD	t	P
Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme							
23. Dili etkin kullanır/kullanırım.	Öğren.	400	3,68	,92	488	12,418	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,66	,60			
24. Öğrencileri dinlemeye - anlamaya çalışır/çalışırım.	Öğren.	400	3,23	1,09	488	18,468	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,76	,59			
25. Beden dilini etkili kullanır/kullanırım.	Öğren.	400	3,32	1,01	488	11,390	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,41	,78			

Çizelge 5'in Devamı

26.Öğrencileri karşılıklı iletişim konusunda cesaretlendirir/cesaretlendiririm.	Öğren.	400	3,11	1,11	488	17,227	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,66	,67			
27.Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirler/belirlerim.	Öğren.	400	2,43	1,13	488	10,340	,000**
	Öğret. Elem.	90	3,78	1,06			
28.Öğrencilerin bireysel özelliklerini bilir ve ilişkilerde göz önünde bulundur/bulundururum.	Öğren.	400	2,60	1,13	488	14,819	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,12	,82			
29.Sınıf kurallarını uygulamada eşit davranır/davranırım.	Öğren.	400	3,12	1,09	488	19,721	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,73	,58			
30.Öğrencilerin olumlu davranışlarını pekiştirir/pekiştiririm.	Öğren.	400	3,27	,98	488	18,079	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,70	,59			
31.Öğrencilere isimleri ile hitap eder/ederim.	Öğren.	400	3,10	1,20	488	6,558	,000**
	Öğret. Elem.	90	3,83	,90			
32.Öğrencilere samimi ve içten davranır/davranırım.	Öğren.	400	3,16	1,04	488	19,723	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,73	,58			
33.Öğrenciye iletişime açık olduğumu sezdirir/sezdiririm.	Öğren.	400	3,16	1,02	488	20,220	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,77	,58			
34.Sınıfta güvene dayalı bir ortam oluşturur/oluştururum.	Öğren.	400	3,24	,91	488	20,513	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,77	,56			
35.İlişkilerde empatik davranır/ davranırım.	Öğren.	400	2,94	1,04	488	19,798	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,61	,63			
36.Ben dilinden çok biz dilini kullanır/kullanırım.	Öğren.	400	2,98	1,01	488	12,973	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,28	,82			

Çizelge 5'in Devamı

37.Öğrencilerin görüşlerine karşı hoş görülme ve saygılı olur/olurum.	Öğren.	400	3,20	1,03	488	17,671	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,67	,62			
38.Gerektiğinde öğrencilerin takım halinde çalışmalarına uygun ortam hazırlar/hazırlarım.	Öğren.	400	3,36	1,04	488	8,216	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,21	,85			
	Öğren.	400	3,12	,74			
Genel Ortalama	Öğret. Elem.	90	4,48	,49	488	21,312	,000**

(**) fark 0.01 düzeyinde anlamlıdır. $P < .01$

Çizelge 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin, öğretim elemanlarını zaman yönetimi konusunda değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarının $\bar{x} = 3,12$ “ara sıra” şeklinde ve öğretim elemanlarının aynı konuda kendilerini değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarının $\bar{x} = 4,48$ “her zaman” şeklinde yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bu ortalamalar arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında $\alpha = 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 21,312$, $p < 0.05$). Konuya ilişkin bulgulara dayalı olarak öğretim elemanlarının sınıf içi ilişkileri düzenleme konusunda belirlenen davranışları “ara sıra” gösterdikleri ve bunun düzenlilik arz etmediği söylenebilir.

Bu boyutta yer alan on altı davranış ayrıntılı olarak irdelendiğinde “Dili etkin kullanma” davranışı ile ilgili olarak her iki grubunda olumlu yönde ortak görüş belirttikleri, geri kalan on beş davranış ile ilgili görüşler konusunda genel ortalamaya paralel görüşte oldukları gözlenmektedir.

Diğer taraftan bu konuda öğrenciler ($ss = 0,74$) kendi içinde orta düzeyde görüş birliğine sahip olup farklı görüşleri paylaşırken, öğretim elemanları ($ss = 0,49$) kendi içinde yüksek düzeyde görüş birliğine sahip olup ortak görüşü paylaşmaktadırlar.

3.5. Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Davranış Geliştirme ve Düzenleme Konusunda Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin davranış geliştirme ve düzenleme konusundaki değerlendirmelerine ilişkin görüşleri çizelge 6 'da verilmiştir.

Çizelge 6 Öğretim Elemanlarının Kendilerini, Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Davranış Geliştirme ve Düzenleme Konusunda Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin t Testi Sonuçları

GÖRÜŞLER		Grup	N	\bar{x}	Ss	SD	t	P
39.Kazandırılmak istenen davranışı tanımlar/tanımlarım.	Öğren.	400	3,44	,90				
	Öğret. Elem.	90	4,30	,84	488	8,675	,000**	
40.Kazandırılmak istenen davranışın amacını açıklar/açıklarım.	Öğren.	400	3,41	,95				
	Öğret. Elem.	90	4,38	,76	488	10,443	,000**	
41.Davranışın öğrenme açısının önemini vurgular/vurgularım.	Öğren.	400	3,41	,97				
	Öğret. Elem.	90	4,48	,81	488	10,917	,000**	
42.Öğrencilerde doğru davranış geliştirebilmek için duruma en uygun tepkiyi verir/veririm.	Öğren.	400	3,27	,89				
	Öğret. Elem.	90	4,54	,64	488	15,837	,000**	
43.Öğrencilerin yeteneklerine uygun istek ve beklentiler içerisinde olur/olurum.	Öğren.	400	3,04	,98				
	Öğret. Elem.	90	4,47	,67	488	16,591	,000**	
44.Öğrencilerin bireyselliklerine karşı yeterince hoşgörülü davranır/davranırım.	Öğren.	400	2,97	1,05				
	Öğret. Elem.	90	4,54	,66	488	18,140	,000**	
45.Öğrencilere karşı olumlu ifadeler kullanır/kullanırım.	Öğren.	400	3,30	,93				
	Öğret. Elem.	90	4,62	,65	488	16,056	,000**	
46.İstenmeyen davranışı, ortaya çıkmadan tahmin eder, gerekli önlemleri alır/alırım.	Öğren.	400	2,86	1,00				
	Öğret. Elem.	90	4,21	,74	488	14,573	,000**	
47.İstenmeyen davranış ortaya çıktığında öğrenciye değil davranışa odaklanır/ odaklanırım.	Öğren.	400	2,94	1,03				
	Öğret. Elem.	90	4,49	,72	488	16,917	,000**	

Çizelge 6'nın Devamı

Genel Ortalama	Öğren.	400	3,18	,72	488	18,358	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,45	,56			

(**) fark 0.01 düzeyinde anlamlıdır. $P < .01$

Çizelge 6 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin, öğretim elemanlarını davranış geliştirme ve düzenleme konusunda değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarının $\bar{x}=3,18$ “ara sıra” şeklinde ve öğretim elemanlarının aynı konuda kendilerini değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin puan ortalamalarının $\bar{x}=4,45$ “her zaman” şeklinde yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bu ortalamalar arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($t=18,358$, $p<0.05$). Elde edilen bulgulara göre öğretim elemanlarını davranış geliştirme ve düzenleme konusundaki davranışları “ara sıra” gösterdikleri söylenebilir. Tablo konu ile ilgili davranışlar arasından detaylı olarak incelendiğinde, 39. (Kazandırılmak istenen davranış tanımlar/tanımlarım.), 40. (Kazandırılmak istenen davranışın amacını açıklar/açıklarım.) ve 41. (Davranışın öğrenme açısından önemini vurgular/ vurgularım.) davranışlarda her iki grubun olumlu görüş belirttikleri geri kalan davranışlarla ilgili olarak genel eğilime uygun görüşlerin ortaya konduğu söylenebilir.

Diğer taraftan bu konuda öğrenciler ($ss=0,72$) kendi içinde orta düzeyde görüş birliğine sahip olup farklı görüşleri paylaşırken, öğretim elemanları ($ss=0,56$) kendi içinde yüksek düzeyde görüş birliğine sahip olup ortak görüşü paylaşmaktadırlar.

3.6. Sınıf Yönetimi Davranış Boyutlarına Göre Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Değerlendirmelerine İlişkin Genel Görüşlerin Dağılımı

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sınıf yönetimi davranış boyutları konusundaki değerlendirmelerine ilişkin görüşleri çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge 7 Sınıf Yönetimi Davranış Boyutlarına Göre Öğrenci ve Öğretim Elemanların Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin t Testi Sonuçları

Davranış Boyutları	Grup	N	\bar{x}	Ss	SD	t	P
Fiziksel Düzeni Sağlama	Öğren.	400	3,04	,76	488	10,472	,000**
	Öğret. Elem.	90	3,96	,70			
Öğretim Yönetimi	Öğren.	400	3,47	,63	488	17,146	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,54	,51			

Çizelge 7'nin Devamı

Zaman Yönetimi	Öğren.	400	3,36	,70	488	16,254	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,50	,58			
Sınıf İçi İlişkileri Düzenleme	Öğren.	400	3,12	,74	488	21,312	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,48	,49			
Davranış Geliştirme ve Düzenleme	Öğren.	400	3,18	,72	488	18,358	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,45	,56			
Genel Ortalama	Öğren.	400	3,22	,61	488	20,077	,000**
	Öğret. Elem.	90	4,41	,48			

(**) fark 0.01 düzeyinde anlamlıdır. $P < .01$

Çizelge 7 yukarıda verilen tüm sınıf yönetimi davranış boyutlarını özetler niteliktedir. Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf yönetimi davranış boyutlarıyla ilgili olarak genel değerlendirmelerinin ortalaması $\bar{x} = 3,22$ “ara sıra” görüşünde ve öğretim elemanlarının sınıf yönetimi davranış boyutlarıyla ilgili olarak genel değerlendirmelerinin ortalaması ise $\bar{x} = 4,41$ “her zaman” görüşünde yoğunlaşmaktadır. Öğrenciler anlamlı bir farklılıkla sınıf yönetimi davranış boyutlarıyla ilgili olarak daha olumsuz değerlendirmede bulunmaktadırlar ($t=20,077$, $p<0.05$). Ancak tablo tüm boyutlar açısından irdelendiğinde ölçeğin “öğretim yönetimiyle” ilgili davranışları içeren bölümünde öğrenci $\bar{x} = 3,47$ ve öğretim elemanı $\bar{x} = 4,54$ görüşleri farklı olmasına rağmen bu farklılığın olumlu yönde paralellik gösterdiği gözlenmektedir. Tüm bu bulgular değerlendirildiğinde genel anlamda öğrencilerin sınıf yönetimi davranışları konusunda öğretim elemanlarını kısmen yeterli buldukları söylenebilir.

Açıkgöz (1990 ve 1993) tarafından gerçekleştirilen üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarını, öğretmen-öğrenci ilişkileri, sınıf yönetimi, sınıf içi öğretmenlik davranışları ve kişilik özellikleri açısından nasıl değerlendirdiklerini belirlemeye yönelik bir araştırmada da benzer bulgular elde edilmiştir.

Açıkgöz'ün söz konusu araştırmasında öğrenciler, öğretim elemanlarını genel olarak “orta” düzeyde değerlendirmektedirler. Öğretim elemanlarının öğrenciler tarafından “çok iyi” olarak değerlendirilen davranışı yoktur.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretim elemanları, sınıf yönetimi davranışlarını “her zaman” yaptıklarını belirtirken, öğrenciler öğretim elemanlarının bu davranışları “ara sıra” yaptıklarını belirtmektedirler. Başka bir deyişle öğrencilerin, öğretim elemanlarının sınıf yönetimi ile ilgili davranışları yeterli düzeyde göstermedikleri görüşünde hem fikir oldukları söylenebilir. Görüşler beş

farklı davranış boyutu açısından değerlendirildiğinde (**Sınıfın fiziksel düzenini sağlama, öğretim yönetimi, zaman yönetimi, sınıf içi ilişkileri düzenleme, davranış geliştirme ve düzenleme**) ölçeğin “öğretim yönetimiyle” ilgili davranışları içeren bölümünde öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri farklı olmasına rağmen bu farklılığın olumlu yönde paralellik gösterdiği gözlenmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

- Öğretim elemanı ve öğrencilerin benzer konuda görüşlerinin karşılaştırıldığı araştırmalarda öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri arasında zıt yönde değerlendirme farklılıkları gözlenmektedir. Gözlenen farkın nedenlerinin araştırılarak ve bu farklılığı giderecek nitelikli çalışmalar yapılmalıdır.
- Öğretim elemanlarının, kendilerini sınıf yönetimi ile ilgili yeterlikler kapsamında *sınıfın fiziksel düzenini sağlama, öğretim yönetimi, zaman yönetimi, sınıf içi ilişkileri düzenleme, davranış geliştirme ve düzenleme* gibi konularda geliştirmek için gösterdiği çabalar desteklenmelidir.
- Öğretim elemanlarının sınıf yönetimi yeterliklerini yordayabileceği düşünülen daha farklı değişkenlerin konu edildiği yeni araştırmalar yapılması teşvik edilmelidir.
- Öğretim elemanları yetiştirilirken, adaylara etkili bir pedagojik formasyon kazandırılması yönünde öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri arasında özellikle en keskin farklılıkların gözleendiği (*sırasıyla sınıf içi ilişkileri düzenleme, davranış geliştirme ve düzenleme, sınıfın fiziksel düzenini sağlama*) konuların üzerinde ağırlıklı olarak çalışılmalıdır.
- Öğrencilerin, her öğretim döneminin başlangıcında öğretim elemanlarını değerlendirme amacıyla doldurdukları formların daha işlevsel olması için bu formlar kayıt öncesi öğrencinin telaşlı olduğu dönemde mecbur kaldığı için değil daha geniş bir zamanda amacı çok iyi bir şekilde açıklanıp öğrencide bu yönde bir farkındalık oluşturduktan sonra doldurtulmalı ve sonuçta elde edilen veriler doğrultusunda alınan kararlar hayata geçirilmelidir.
- Öğretim elemanlarına “etkili sınıf yönetimi” konusunda seminerler, konferanslar vb. eğitim olanakları sağlanmalıdır.

5.KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K.Ü. (2007). Etkili Öğrenme ve Öğretme. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Atıcı, M. (2001). Yüksek ve Düşük Yetkinlik Düzeyine Sahip Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Stratejileri. **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. Sayı: 28.** Ankara: Pegem Yayınları.
- Aydın, A. (2009). **Sınıf Yönetimi.** İstanbul: Alfa Yayınları.
- Cruz M.J and Arias F.C. (2007). Comparative Analysis of Expectancies of Efficacy In In-service and Prospective Teachers. **Teaching and Teacher Education.**
- Çetin, Ş. (2003). “Anadolu Öğretmen Lisesi ve Düz Lise Çıkışlı Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması”.

Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

- Daugherty, S.G. (2005). Teacher Efficacy and Its Relation To Teachers' Behaviors In The Classroom. (Ph.D Thesis, University of Huston).
- Demirtaş, H. (2008). Sınıf Yönetiminin Temelleri. **Etkili Sınıf Yönetimi**. Kıran, H.(Ed.). Ankara: Anı yayıncılık.
- Dönmez, B. (2008). **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegem Akademi.
- Guskey, T.R. ve Passaro, P.D. (1994). Teacher Efficacy: A Study of Construct Dimensions. **American Educational Research Journal**.
- Hagen, R. (1991). Factors Influencing Classroom Management Efficacy Among Elementary Student Teachers. (Ph.D Thesis, University of Huston).
- Hayes, C.T.M (2008). Teacher-Efficacy Exploring Preservice And Beginning Teachers' Perceptions Of Preparedness To Teach. (Ph.D Thesis, Capella University).
- Jacson, D.R. (2005). An Exploration Of The Relationship Between Teacher Efficacy And Classroom Management Styles In Urban Middle Schools. (Ph.D Thesis, Wayne State University) . Detroit Michigan.
- Jones, V. And Jones L.S. (2001). Comprehensive Classroom Management, Creating Communities Of Support And Solving Problems. Sixth Edition, Allyn and Bacon, Inc.
- Kaptan, S. (1998). **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara: Bilim Kitap Kirtasiye.
- Kumarakulasingam, T.M. (2002). Relationships Between Classroom Management, Teacher Stress, Teacher Burnout And Teachers Levels Of Hope. (Ph.D Thesis, University of Kansas).
- Marzano, R.J. (2003). **Classroom Management That Works**. Alexandria, V.A.: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Mattingly, J.W. (2007). A Study of Relationships Of School Climate, School Culture, Teacher Efficacy, Collective Efficacy, Teacher Job Satisfaction and Intent to Turnover in The Context of Year-Round Education Calendars. (Ph.D Thesis, University of Louisville). Kentucky.
- Özdamar, K. (2004). **Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi**. Ankara: Kaan Kitabevi.
- Vassilev, G. (2000). **The Picture Of Teacher's Profession**. Medical-Pedagogical Faculty-South-West University.
- Woolfolk, E.A. ve Hoy, K.W. (1990). Prospektive teachers' sens of efficacy and beliefs about control. **Journal of Educational Psychology**.